

INSTYTUT
AKTYWIZACJI
REGIONÓW

Dodatek osłonowy

Niniejszy informator ma na celu przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z przywołanym tematem i powstał w ramach realizacji zadania edukacji prawnej realizowanej w 2023 roku przez Instytut Aktywizacji Regionów

Czym jest dodatek osłonowy?

17 grudnia 2021 r. Sejm przyjął ustawę o dodatku osłonowym. Jest to kluczowy element rządowej Tarczy Antyinflacyjnej, który ma zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności. Wsparcie obejmie blisko 7 mln gospodarstw domowych, co stanowi prawie połowę wszystkich gospodarstw w naszym kraju. Na ten cel zostanie przeznaczona bezprecedensowa kwota ponad 4 mld zł.

Rozwiązanie to, wraz z obniżkami podatku VAT oraz akcyzy na paliwo, gaz i energię, jest elementem Tarczy Antyinflacyjnej i realnym wsparciem dla naszych obywateli. Stawki dodatku osłonowego, które są uzależnione m.in. od wysokości dochodu i liczby osób w gospodarstwie domowym, wyniosą od 400 zł rocznie dla osób samotnych do 1.437,50 zł rocznie dla największych gospodarstw domowych.

Takie rozwiązanie pozwoli na skuteczne wsparcie rodzin wielodzietnych, które najbardziej dotknął wzrost cen energii i żywności. Komu przysługuje dodatek osłonowy Dodatek przysługuje gospodarstwom domowym, których przeciętne miesięczne dochody netto nie przekraczają 2.100 zł w gospodarstwie jednoosobowym, bądź 1.500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.

Wymagane dokumenty Wnioskodawca może zostać poproszony o okazanie dokumentu stwierdzającego tożsamość. Do wniosku o wypłatę dodatku osłonowego, w zależności od okoliczności indywidualnej sprawy, mogą być wymagane dodatkowe dokumenty, w tym oświadczenia, np. orzeczenia sądu o alimentach w przypadku deklarowania płacenia alimentów na rzecz osób spoza gospodarstwa domowego i dokumenty, w tym oświadczenia potwierdzające ich zapłatę.

Zasady określania wysokości dochodów Podstawowym założeniem dodatku osłonowego było objęcie nim dużej liczby beneficjentów. Dlatego jako podstawę do stwierdzenia prawa do dodatku przyjęto w uproszczeniu dochód, osiągnany „na rękę” czyli netto. Jakkolwiek szczegółowe zasady w tym zakresie określone są w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

Wysokość dochodów gospodarstwa domowego ustalana będzie na podstawie definicji dochodu określonej w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie z tą definicją dochód oznacza, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób:

- a) przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.), pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- b) dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
- c) inne enumeratywnie wskazane dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Czy każdy dostaje taką samą kwotę dodatku?

Jak już zostało wspomniane, kwota dodatku osłonowego uzależniona jest od dochodu na osobę w gospodarstwie domowym:

- Jednoosobowe gospodarstwo domowe otrzyma 400/500 zł przy założeniu że jej dochód nie przekroczy 2.100 złotych,
- Gospodarstwo 2-3 osobowe otrzyma 600/750 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1.500 złotych miesięcznie na osobę,
- Gospodarstwo 4-5 osobowe otrzyma 850 zł/1.062,50 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- Gospodarstwo 6 i więcej osobowe otrzyma 1.150 zł/ 1.437,50 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1.500 złotych miesięcznie na osobę.

Co ważne, dodatek osłonowy ma charakter świadczenia socjalnego, dlatego nie będzie on objęty podatkiem dochodowym, ani nie będzie podlegał egzekucji. Podane kwoty dodatku to kwoty, które są wypłacane bezpośrednio beneficjentowi. Warto

zaznaczyć, że obowiązywać będzie tzw. zasada złotówka za złotówkę co oznacza, że dodatek osłonowy będzie przyznawany nawet po przekroczeniu kryterium dochodowego, a kwota dodatku będzie pomniejszana o kwotę tego przekroczenia.

Minimalna kwota wypłacanych dodatków osłonowych będzie wynosić 20 zł. Poniżej 20 zł kwota dodatku osłonowego nie będzie wypłacana. Termin wypłaty dodatku Istnieją następujące możliwości:

- Jeśli wniosek złożony został do 31 stycznia 2022 r. - dodatek wypłacony będzie w dwóch ratach: pierwsza rata dodatku wypłacana zostanie do 31 marca, a druga między 1 kwietnia a 2 grudnia 2022 r.
- Jeśli wniosek złożony został po 31 stycznia 2022 r. – dodatek wypłacony będzie jednorazowy w możliwie najkrótszym terminie. Terminem końcowym wypłaty dodatku osłonowego jest 2 grudnia 2022 r. Wnioski złożone po 31 października 2022 r. nie będą rozpatrywane.

Definicja gospodarstwa domowego

Gospodarstwo domowe tworzy osoba fizyczna oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące (gospodarstwo domowe wieloosobowe). W związku z powyższym gospodarstwo domowe mogą tworzyć także osoby w nieformalnych związkach. We wzorze wniosku o wypłatę dodatku osłonowego konieczne będzie wskazanie osób tworzących gospodarstwo domowe wnioskodawcy. Poprawność wypełnienia wniosków będzie weryfikowana przez pracowników gmin. Warto zaznaczyć, że złożenie nieprawdziwego oświadczenia we wniosku, będzie zagrożone sankcjami karnymi.

Wynajem mieszkania a uprawnienie do dodatku osłonowego

Prawo do dodatku osłonowego nie ma nic wspólnego z własnością czy wynajmowaniem mieszkania. Każda osoba może ubiegać się o dodatek osłonowy prowadząc gospodarstwo jednoosobowe lub tworząc z innymi osobami gospodarstwo

wieloosobowe. Wnioskodawca będzie zobowiązany podać we wniosku swoje dane, w tym adres zamieszkania w przypadku gdy prowadzi gospodarstwo jednoosobowe lub jeśli prowadzi gospodarstwo wieloosobowe swoje dane, w tym adres zamieszkania i dane innych osób tworzących z nim gospodarstwo domowe wieloosobowe. Istotne jest, że w przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku dla gospodarstwa domowego wieloosobowego złoży więcej niż jedna osoba, dodatek ten przyznawany będzie wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy. Ponadto obowiązywać będzie zasada, że jedna osoba może wchodzić w skład tylko jednego gospodarstwa domowego.

Gdzie składać wnioski

Dodatek osłonowy będzie przyznawał wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Przyznanie dodatku osłonowego nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Będą go wypłacały gminy. Wniosek o wypłatę dodatku osłonowego składa się w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej ten wniosek. Właściwa gmina to ta według miejsca zamieszkania osoby składającej wniosek o dodatek osłonowy. Wniosek o przyznanie dodatku osłonowego może być złożony w gminie, bądź drogą elektroniczną. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę dodatku osłonowego za pomocą środków komunikacji elektronicznej, wniosek ten opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub uwierzytelnia z wykorzystaniem profilu zaufanego.

Informacja o przyznaniu dodatku

Przyznanie przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta dodatku osłonowego nie wymaga wydania decyzji. Informacja o przyznaniu dodatku osłonowego jest przekazywana na wskazany przez wnioskodawcę adres poczty elektronicznej, a w przypadku braku wskazania poczty elektronicznej wnioskodawca zostaje poinformowany o możliwości odebrania informacji o przyznaniu dodatku osłonowego w urzędzie. Natomiast odmowa przyznania dodatku osłonowego, uchylenie lub zmiana prawa do tego dodatku oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego dodatku osłonowego wymagają wydania decyzji.

Podwyższony dodatek osłonowy

Wyższy dodatek osłonowy przysługuje gospodarstwom, których głównym źródłem ogrzewania jest: kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane węglem lub paliwami węgl pochodnymi. By jednak otrzymać wyższy dodatek, konieczny jest wpis tego źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków. Urząd Gminy, do którego zostanie złożony wniosek o przyznanie dodatku osłonowego w podwyższonej kwocie będzie miał obowiązek dokonać weryfikacji czy oświadczenie złożone we wniosku przez Wnioskodawcę jest prawdziwe poprzez weryfikację czy główne źródło ogrzewania tego gospodarstwa domowego zostało wpisane do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, do którego Urzędy mają dostęp. Za wysoki dochód W przypadku dodatku osłonowego obowiązywać będzie tzw. zasada złotówka za złotówkę. Oznacza to, że dodatek osłonowy będzie przyznawany nawet po przekroczeniu kryterium dochodowego, a kwota dodatku będzie pomniejszana o kwotę tego przekroczenia. Minimalna kwota wypłacanych dodatków osłonowych będzie wynosić 20 zł. Dodatkowa ochrona odbiorcy wrażliwego Ustawa o dodatku osłonowym wprowadza także zmiany w prawie energetycznym chroniącą odbiorcę wrażliwego energii elektrycznej – czyli osobę, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczenia energii elektrycznej.

Nowe przepisy wprowadzają:

1. Zakaz wstrzymania dostaw do odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej, w przypadku, gdy posiada on zaległości w płatnościach za energię elektryczną w miesiącach zimowych,
2. Możliwość zwrócenia się przez odbiorcę wrażliwego energii elektrycznej oraz odbiorcę wrażliwego paliw gazowych z wnioskiem odpowiednio do sprzedawcy energii elektrycznej albo sprzedawcy gazu o zastosowanie programu wsparcia wobec

zaległych i bieżących należności za energię elektryczną albo paliwa gazowe lub świadczone usługi,

3. Ochronę przed wstrzymaniem dostaw energii elektrycznej dla osób objętych opieką długoterminową w warunkach domowych, w związku z przewlekłą niewydolnością oddechową, wymagających wentylacji mechanicznej.